

vajalikku sihikindlust ja regulaarsust. Samas ei pruukinud see ülejäänud publikule loomulikult üldse korda minna – minu kõrval istunud naisterahval olid sel hetkel pisarad silms.

Bachi motetid “Fürchte Dich nicht” ja “Singet dem Herrn” olid esitatud tekstitudlikult ja emotsionaalselt. Kõik retoorilised muusikakujundid olid hoolikalt intoneeritud ja tähtsamad tekstiosad välja toodud. Päril alguses kõlas koor veidi hajutatult, aga mida edasi teos kulges, seda ühtlasem oli ka kõlapilt. Viimasena esitatud moteti “Singet dem Herrn” rohkete kaunistustega lõpuosa kõlas eriti meeolukalt ja sujuvalt. Rikas polüfooniline faktuur ei takistanud sugugi esituse voolavust, vaid oli moteti kiidustroofide juubeldava karakteri rõhutamise vahend.

Kontserdi tipphetkeks kujunes Bachi ladinakeelne suurteos Magnificat. Magnifikaat ehk Maarja kiidulaul on katoliku kiriku liturgia osa, Bachi ajal lauldi seda pühapäevaõhtusel jumalateenistusel saksa keeles ning jõulupühäl ladina keeles. Bachi Magnificat oligi komponeeritud just jõulupüha tarvis ja kõlab pidulikult, pompöösselt, nagu Jeesuslapse sündimise rõõmsale pühale kohane. Kooril Voces Musicales ja Corelli Barokkorkestril õnnestus selle juubeldavat karakterit väga ehedalt edasi anda. Kuulajaid rõõmustas eelkõige solistide valik. Erakordselt hästi kõlasid Kädy Plaasi ja Risto Joosti soolod. Joost tõi peenelt esile teksti ja muusikaliste kujundite omavahelise seose, samuti liigendas ta meloodialiini nii oskuslikult, et lõputud virtuoossed käigud ei paistnud talle üldse mingit vaeva tekitavat. Raul Miksoni soolo “Deposuit potentes” (“Ta on tõuganud maha võimukad troonidelt”) paistis silma ilmeke uhkeldava karakteriga, solisti ja orkestri klapp selles lõigus oli suurepärane. Koor kippus kohati melismidesse takerduma, lõpetavas Glorias tegi aga läbi väga hea arengu ja pani kontserdile ilusa punkti. Pärast publiku heldet aplausi pandi lisapalana kõlanud Gloria teise osaga veel teinegi punkt.

Sarja “Kirikupühad Maarjamaal” järgmised pühadekontserdid on vaikselt nädalal 5.–7. aprillil, mil tuleb ettekandele J. S. Bachi Johannese passioon. On oodata tõeliselt ilusa suurteose kvaliteetset ja huvitavat ajastutruud esitust ning seda ka sobivas ajalises ja ruumilises kontekstis.

IMPRESSIOONID

Ester Mägi ja tema kuulajarahvas

VIRVE NORMET
muusikaajakirjanik

Ester Mägi juubelikontsert 12. jaanuaril Estonia kontserdisaalis.

Esinesid Eesti Filharmoonia Kammerkoor, Estonia Seltsi segakoor, Tartu Ülikooli Akadeemiline Naiskoor, Eesti Rahvusmeeskoor ja Eesti Riiklik Sümfoniaorkester. Dirigendid Mikk Üleoja, Heli Jürgenson, Triin Koch, Mihhail Gerts ja Tõnu Kaljuste.

Hästi ja targalt koostatud kontserdi-programmi esimene osa tegi nelja koori kaudu justkui omamoodi läbilõike Ester Mägi väga ulatuslikust kooriloomingust. Teises osas kõlasid teosed orkestriga, valituna helilooja erinevatest loominguetaappidest.

See ei ole kontsert, mida saaks arvustada. Selleks olid nii esitajad kui ka kuulajad kõrgemotsionaalses seisundis ja kõike muud kui objektiivsed.

“Mõtisklused”, “Igav liiv” ning “Ma laulan läbi mured” ja “Iluleme, kui veel võime” tsüklist “Lauluema”, mida esitas Eesti Filharmoonia Kammerkoor Mikk Üleoja juhatusel, on rasked laulud. Rasked vokaaltehnilises mõttes, hõrkude, väga tihti tihedate dissonantsirohkete akordidega, mis koori suus sulavalt pehmete ja värvikatena kõrvu paitavad, kaunisteks kõlapanoraamideks muutuvad või erksalt ja rütmikalt meeleolumuutustesse viivad. Muusika järgib õige täpselt teksti. Meie oma, eestikeelset, mis pärit Anton Hansen Tammsaarelt, Debora Vaarandilt, August Annistilt ja rahvaluulest. See on rahvalaululine “alltekst” muusikas. Jah, Ester Mägi loomingu rääkides rõhutatakse ikka ja jälle Mart Saare mõju ning rahvalaulu osa ja tähtsust. Ent mulle tundub küll Ester Mägi loomingu sulatusahi väga-väga ainulaadne, tulemuseks muusika, mis habras ja elegantne, delikaatne ja samas kirglik, suurte kontrastidega, ja ikka kõlakeelelt nii temalik... Ja need laulude lõpetamised! Dirigendid väidavad, et musitseerimise kõrgkunst

johtub just muusikalise mõtte lõpetamise tunnetusest, nii iga fraasi ja mõtte tasandil kui ka terviku osas. Näib, et see salavõti kehtib ka loomingus. Ester Mägi armastab suubuda valdavalt ikka Harmooniasse ja Ilusse. See jätab hinge puhtuse ja rõõmu tunde.

Estonia Seltsi segakoor ja Tartu Ülikooli Akadeemiline Naiskoor olid meeldivad üllatused. Nad on väga lähedal professionaalsele tasemele. Segakoor kui koor on mahlakas nähtus ja moodustas õrnhapra kammerkoori järel toreda vahelduse. Heli Jürgenson käsitles oma koori lausa laulupeoliku žesti ja kõlajõuga. Laulude valik – “Laulikutele”, “Vaikne lauluke”, “Siin mu rõõmumaa” – andis selleks ka võimaluse.

Kui neile järgnes Tartu Ülikooli Akadeemiline Naiskoor, siis pakkus see omakorda mitu toredat naudinguhetke. TÜAN on väga hea koor, ja naiskoori hing ja võlu on heliloojal nii peenelt tabatud, et mõistad – naiskoor ja ainult see sobib neid laule ette kandma! Koori peen vokaa-

Kontserdi lõpuaplauus pole seekord mitte esinejatele, vaid heliloojale, keda me küll teame, aga kelle looming meid igal hetkel taas sügavalt puudutab ja üllatab. Hinges on mingi eriline ühtsustunne, justkui mõnikord laulupidude lõpul.

Ester Mägi looming puudutab ja üllatab.

likultuur ja dirigent Triin Koch oma napi žesti ja filigraanse väljatöötusega mõjus ääretult sümpaatselt. Siin oli tunda helilooja vaimulaadi tõeliselt head mõistmist.

Kaks monumentaalset teost, "Kerkokell" ja "Tuule tuba" Rahvusmeeskori esituses olid nii dramaturgiliselt kui ka mastaabilt koorisümfooniale mõõtu. Teoseid saatis

orelil Piret Aidulo ja juhatas väga võimekas noor dirigent Mihhail Gerts. Noori andekaid muusikuid kuulates-vaadates süveneb kindlustunne – vähemalt muusika tulevik on heades kätes!

Kontserdi teine pool tõi lavale kolm teost sümfooniaorkestriga, dirigeerimas Tõnu Kaljuste: Viiulikontsert aastast 1958,

helilooja kõige populaarsem orkestriteos "Bukoolika" aastast 1983 ja Variatsioonid klaverile, klarnetile ja kammerorkestrile aastast 1972. Viiulikontserdis soleeris Arvo Leibur, Variatsioonides Aleksandra Juozapenaite-Eesmaa ja Madis Kari. Kui äsja olime imetlenud Ester Mägi oskust iga kooriliik talle ainuomaselt kõlama ja kõnelema panna, siis orkestriteoste helikeel kõneleb juba varakult ilmnenud andest, tegelikult kaasasündinud loojanatuurist ja isikupärasest kõlamaailmast, professionaalsest orkestrikäsitlusest rääkimata! Loomulikult on iga aastakümme lisanud uusi psühholoogilisi tagamaid ja käekirja tugevamaid ja tumedamaidki jooni, aga nii nagu me ei hakkaks redigeerima ega toimetama vanu armastuskirju, nii kuulame huvi ja põnevusega helilooja(te) noorusaja teoseid ja hilisemaid, üha küpsemaid ja küpsemaid teoseid. Sünnipäevakontsert kui tervik oli kindla käega ja pieteeditundlikult kokku pandud ning esitamise mõttes igati õnnestunud. Helilooja tänas südamliselt muusikuid, eriti soliste ja dirigente. Ja publikut.

Tunne, mis kõigile saalis viibijatele hinge jääb, on ühine armastus- ja hellusetunne meie auväärse helilooja vastu. Silme ette jääb pilt: me kõik seisame püsti, kogu saalitäis ja rõdude rahvas, aplodeerime ega taha lõpetada... See aplaus pole seekord mitte esinejatele, vaid heliloojale, keda me küll teame, aga kelle looming meid igal hetkel taas sügavalt puudutab ja üllatab. Meie nägudelt peegeldub avatus, hinges on mingi eriline ühtsustunne, justkui mõnikord laulupidude lõpul, kui tajume ühist rahvustunnet, ühist uhkust ja sügavaimat, isetut rõõmu. Meie, kuulajad, justkui tahaksime, et helilooja mõistaks – need lauljad-mängijad-dirigendid ja kõik need, kes saalis istuvad, olgu nad muusikud või mitte, me oleme ta omaks võtnud.

10. jaanuaril sai helilooja Ester Mägi 85-aastaseks, aga tema viimased oopused on vaevalt aasta vanad!